

BIULETYN INFORMACYJNY DZIELNICY XIII

GŁOS PODGÓRZA

Kabel – Płaszów – Przewóz – Rybitwy – Stare Podgórze

Nr 4 (58) grudzień 2012

egzemplarz bezpłatny

ISSN 1428-9199

*Przy wigilijnym stole,
Łamiąc opłatek święty,
Pomnijcie, że dzień ten radosny
W miłości jest poczęty;
Że, jako mówi wam wszystkim
Dawne, prastare orędzie,
Z pierwszą na niebie gwiazdą
Bóg w waszym domu zasiądzie.
Sercem Go przyjmując gorącym,
Na ścieżaj otworzyć wrota –
Oto co czynić wam każe
Miłość – największa cnota.*

J. Kasprowicz

**Szczęśliwych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz wszelkiej pomyślności i sukcesów
w nadchodzącym Nowym Roku
wszystkim Mieszkańcom Podgórze
życzą
Rada i Zarząd Dzielnicy XIII Podgórze**

94 rocznica wyzwolenia Krakowa

Tegoroczne obchody 94. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej trwały w Podgórzu dwa dni. Rozpoczęły się we wtorek 30 października o godzinie 21.00 na dworcu kolejowym Kraków-Łąszów.

Zebranych na wiecu mieszkańcom Podgórza, odczytano wspomnienia por. Antoniego Stawarza oraz treść telegramu wysłanego wówczas do wszystkich stacji w Galicji. Telegram ten informował o rozpoczętej rewolucji w Krakowie i zawierał rozkazy zatrzymywania transportów zmierzających poza granice Galicji. Następnego dnia w środę 31 października, na Placu Niepodległości w Podgórzu odbyła się główna uroczystość. Podczas ceremonii opuszczono austro-węgierską flagę, a na jej miejsce na maszt została wciągnięta flaga Polski i Czech. Członkowie grupy rekonstrukcji historycznej Tradycyjnego Oddziału C. i K. Reg. Art. Fort. No. 2 oddali trzy salwy honorowe. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: Pani Gabriela Tomankowa – Sekretarz Ambasady Republiki Czeskiej, Pan Tomasz Kasaj – Konsul Republiki Słowackiej, przybyli na tę okazję z Austrii baron Roman Gamotha, Pani Małgorzata Jantos – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Krakowa, Pan Paweł Stańczyk – Sekretarz Gminy Kraków, Pan Józef Lassota – poseł na Sejm RP, Pan Piotr Iwaszkosyn por. Ludwika Iwaszki, Pani Marta Perucka-Tytko – Dyrektor Domu Kultury Podgórze, Radni Dzielnicy XIII Podgórze, przedstawiciele Domu Kultury „Podgórze”, delegacje młodzieży szkół średnich i harcerzy wraz z pocztami sztandarowymi oraz liczni mieszkańcy Podgórza. Pod obeliskiem upamiętniającym przejęcie koszar artylerii austro-węgierskiej uczestnicy apelu złożyli wieńce, a następnie wysłuchali krótkiego wystąpienia sekretarza Ambasady Republiki Pani Gabrieli Tomankowej oraz Przewodniczącego Rady Dzielnicy XIII Pana Zygmunta Włodarczyka. Wspaniałą oprawę artystyczną uroczystości przygotowała młodzież z IV L.O. im. T. Kościuszki oraz młodzi muzycy z Szkoły Muzycznej im. B. Rutkowskiego. O godz. 12.30 w sali im. F. Maryńskiego w budynku podgórskiego magistratu rozpoczęła się druga część obchodów – ogłoszenie wyników i wręczenie nagród laureatom konkursu wiedzy historycznej „Bój o czapkę kpt. Antoniego Stawarza”. Konkurs adresowany był do młodzieży

krakowskich liceów. Główną nagrodą konkursu (przypadającą zwycięskiej szkole) była replika czapki kpt. Antoniego Stawarza. Organizatorami uroczystości rocznicowych byli: Rada Dzielnicy XIII Podgórze, Tradycyjny Oddział C.K. Regimentu Artylerii Fortecznej barona Edwarda von Beschi – Twierdza Kraków oraz Dom Kultury „Podgórze”. Za rok świętować będziemy 95 rocznicę odzyskania Niepodległości. Data 31 października 1918 roku ma szczególne znaczenie gdyż właśnie tutaj po 123 latach niewoli rozpoczęła się niepodległa Rzeczypospolita. To właśnie Kraków był pierwszym miastem które bez rozlewu krwi, bez ofiar w ludziach odzyskało wolność. Zapraszam wszystkich mieszkańców Podgórza do uczestniczenia w przyszłorocznych uroczystościach jubileuszowych. Uczcijmy razem, pamięć zrywu niepodległościowego i jego bohaterów, w dniu 31 października 2013 roku na Placu Niepodległości w Podgórzu.

Iwona Praczyńska /tekst i fot

Nowy szlak historyczny na Starym Podgórzu

Celem projektu Szlak Pamięci Getto 1941-1943 jest zachowanie pamięci o żydowskich współobywatelach Krakowa, zgładzonych przez hitlerowców w latach II wojny światowej oraz upamiętnienie miejsc znajdujących się na obszarze dawnego getta.

Dla upamiętnienia tych tragicznych lat umieszczone zostały tablice informujące o najważniejszych miejscach i wydarzeniach. W siedmiu punktach na terenie Starego Podgórza zawieszono zostały tablice informujące o przebiegu nowego szlaku. Informacje na tablicach są w trzech językach: po polsku, angielsku i hebrajsku. Tablice zawisły na budynkach przy następujących ulicach:

Rynek Podgórski 1 – w latach 1941-1943 na początku ulicy Limanowskiego znajdowała się główna brama getta.

W tym budynku w latach 1941-1942 miała swoją siedzibę Rada Żydowska (Judenrat), powołana przez okupanta i realizująca jego zarządzenia;

Limanowskiego 15a – w tym budynku w latach 1941-1942 znajdował się Dom Starców Żydowskich. W czasie akcji wysiedlenia 28 października 1942 r. okupanci niemieccy rozstrzelali jego pacjentów oraz dyrektora Jakuba Kranza;

Rękawka 30 – w tym miejscu, w dawnym budynku szkolnym Stowarzyszenia Talmud Tora, w 1940 r. dr Aleksander Bieberstein uruchomił Szpital Zakaźny, który w 1941 r. znalazł się w granicach getta;

Dąbrówki 4/ul. Janowa Wola 13 – w tym miejscu w 1942 r. okupanci niemieccy zamordowali grupę starszych osób, m.in. malarza Abrahama Neumanna i poetę Mordechaja Gebirtiga;

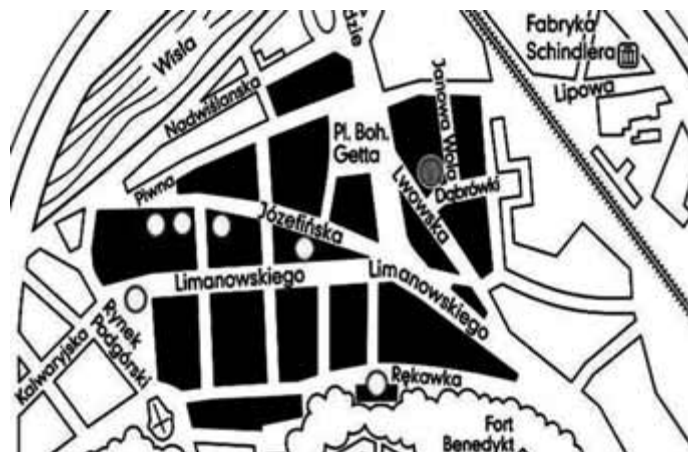
Józefińska 18 – w tym budynku w latach 1941-1943 znajdowała się siedziba Żydowskiej Samopomocy Społecznej. W pobliżu, w budynku nr 22 funkcjonował Dzienny Dom Opieki dla dzieci w wieku 6-14 lat. Podczas likwidacji getta w marcu

1943 r. okupanci niemieccy wymordowali wszystkie przebywające w nim dzieci;

Józefińska 14/ul. Węgierska 18 – w tym budynku w latach 1941-1943 znajdował się Szpital Żydowski. Podczas likwidacji getta w marcu 1943 r. okupanci niemieccy wymordowali wszystkie osoby przebywające w szpitalu;

Józefińska 10/12 – w tym miejscu w latach 1941-1942 znajdował się Urząd Pracy, skąd kierowano Żydów do prac przymusowych. W budynku mieścił się też w latach 1941-43 szpital dla przewlekle chorych i rekonwalescentów, prowadzony przez dr. J. Aleksandrowicza i dr. B. Bornsteina.

W niedzielę 25 listopada nastąpiła uroczysta inauguracja Szlaku Pamięci, kiedy to odsłonięta została tablica przy Magistracie na Ryнку Podgórskim. Projekt Szlak Pamięci Getto 1941-43 zrealizował Urząd Miasta Krakowa. Jego inicjatorem był Adam Aptowicz – koordynator Towarzystwa Przyjaźni Izrael – Polska ds. upamiętniania zbrodni niemieckich. Prace nad jego realizacją trwały trzy lata. Dodatkowe informacje są dostępne na stronie www.krakow.pl.

Na podst. *Magiczny Kraków* oprac. MP

Uchylmy okienka dla kotów

Zbliża się zima, okres szczególnie trudny dla bezdomnych kotów. **Pomóżmy im przetrwać ten trudny czas, uchylmy choć jedno okienko w piwnicy, aby mogły schronić się przed mrozem i śniegiem! Dokarmiajmy je, one nie potrafią same o siebie zadbać, zdane są jedynie na dobre serce człowieka.** Pamiętajmy, zgodnie z treścią Art.1 Ustawy o ochronie zwierząt: „Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.” Nie zapominajmy również ptakach. Dla nich zima też jest trudnym okresem. Karmę możemy sami przygotować z mieszanki nasion: słonecznika, dyni, pszenicy, owsa lub gotową kupić w sklepach ogrodniczych i zoologicznych. Ale należy pamiętać: spleśniały chleb i zepsute warzywa nie nadają się do dokarmiania ptaków!!! Podawanie tego typu resztek może ptakom zaszkodzić, wywołać choroby, a nawet spowodować śmierć! **POMÓŻMY ZWIERZĘTOM PRZETRWAĆ ZIMĘ.**

Iwona Praczyńska/tekst i foto

Pomóż walczyć z nielegalnym graffiti

Kraków walczy z nielegalnym graffiti, a Ty możesz w tym pomóc. Od stycznia do końca października tego roku na terenie naszego miasta ujawniono 1779 takich aktów wandalizmu. Ujęto 58 sprawców, a 749 pseudograffiti zniknęło z przestrzeni publicznej.

W ubiegłym roku został powołany zespół zadaniowy ds. walki z nielegalnym graffiti, którego celem jest przeciwdziałanie powstawaniu pseudograffiti oraz aktywizacja mieszkańców, by reagowali i zgłaszali takie akty wandalizmu odpowiednim służbom. Do ww. zespołu należą m.in. przedstawiciele Urzędu Miasta, miejskich spółek oraz jednostek, reprezentanci służb miejskich oraz Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Przewodniczącym zespołu jest p. Wiesław Starowicz, Doradca Prezydenta Miasta Krakowa ds.

gospodarki miejskiej. W związku z prowadzoną przez zespół kampanią informacyjną, w którą zaangażowany jest Wydział Informacji, Turystyki i Promocji Miasta powstał spot „STOP dla nielegalnego graffiti”, który od soboty (10.11.2012) emitowany jest w telewizji BUS TV w 200 autobusach miejskich. Jest on również dostępny także na stronie www.krakow.pl. W walce z tym zjawiskiem konieczna jest ścisła współpraca służb miejskich z mieszkańcami. Dzięki sygnałom od krakowian służby będą bowiem mogły szybciej reagować i znajdować sprawców. Dlatego bardzo ważne jest by reagować w przypadku zauważenia, że ktoś niszczy mienie. Jak? Niezwłocznie zawiadamiając Straż Miejską (tel. 986 lub poprzez formularz dostępny na stronie internetowej Straży Miejskiej) lub policję (tel. 997), a w przypadku gdy jesteśmy właścicielem niszczonej nieruchomości – składając wniosek o ściganie sprawcy. Przypomnijmy, że władze miasta utworzyły zespół zadaniowy ds. walki z nielegalnym graffiti. W jego skład wchodzi nie tylko przedstawiciele urzędu miasta, miejskich spółek oraz jednostek, ale także m.in. reprezentanci policji oraz Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Celem działania zespołu jest wypracowanie procedur umożliwiających szybszą i skuteczniejszą reakcję na pojawiające się na terenie miasta graffiti. Uruchomiono także interaktywną mapę miasta z możliwością bieżącego nanoszenia miejsc powstawania graffiti, co umożliwi określenie obszarów szczególnie narażonych na akty wandalizmu. Więcej informacji o walce z nielegalnym graffiti dostępnych jest pod adresem: ww.strazmiejska.krakow.pl/smmk/czysty-krakow.html

Katarzyna Stępniewska UMK

Dewastacja zabytków

"Pseudo-artyści" nie oszczędzają obiektów zabytkowych jak kamienica przy ul. Limanowskiego 5.

Czy jesteśmy w stanie zareagować na wandalizm – to zależy tylko od nas. Przedstawiciele Straży Miejskiej proszą i przypominają, gdy jesteśmy świadkami podobnych zdarzeń, należy niezwłocznie powiadomić odpowiednie jednostki, aby funkcjonariusze mieli szansę złapać wandalów. Podejmijmy wspólnie działania na rzecz poprawy czystości i estetyki miasta, walcmy z nielegalnym graffiti. Prezentowane zdjęcia przybliżają temat wandalizmu w Podgórzu.

Iwona Praczyńska /tekst i foto

Dzięki uprzejmości Archiwum Państwowego Miasta Krakowa, na łamach „Głosu Podgórze” będą ukazywać się teksty związane ze znanymi i ważnymi obywatelami miasta Podgórze.

W pierwszej odsłonie dr Kamila Follprecht przedstawi sylwetki honorowych obywateli z okresu drugiej połowy XIX w. Serdecznie zapraszamy do lektury wspomnień o Podgórzu i jego mieszkańcach, jakie zamieszczają będziemy w kolejnych numerach!

Rada Dzielnicy pragnie złożyć serdecznie podziękowania Pani Dyrektor Archiwum – dr Barbarze Berskiej oraz Pani dr Kamili Follprecht za zaangażowanie w projekt przybliżania historii naszej dzielnicy.

Obywatele honorowi miasta Podgórze

Od 1866 r., na podstawie zapisów ustawy gminnej dla Królestwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim, gminy miały prawo nadawania obywatelstwa honorowego w „uznaniu zasług publicznych”. W mieście Podgórze o przyznaniu tego wyróżnienia decydowała Rada Gminna (od 1889 r. Rada Miejska).

Już we wrześniu 1867 r. Rada nadała honorowe obywatelstwo naczelnikowi gminy Aleksandrowi Grzymała Siedleckiemu i postanowiła „wydać temuż na koszt miasta dyplom obywatelstwa i zapisać Go w nową księgę Obywateli Miasta Podgórze na ten cel przeznaczoną”. Jednak w listopadzie 1875 r. Rada powołała Komisję „celem uregulowania prawa obywatelstwa”, obradującą pod przewodnictwem burmistrza Floriana Nowackiego i dopiero wówczas zaczęto prowadzić „Księżkę Obywateli Miasta Podgórze”, która przechowywana jest w zasobie Archiwum Państwowego w Krakowie, w zespole akt miasta Podgórze. Na pierwszej stronie tej księgi znajdujemy informację, że powstała ona już około 1848 r. „lecz dotąd z niewiadomych przyczyn nikt z obywateli zamieszkałych w Podgórzu wpisanym do niej nie został”. Do księgi wpisano, nieraz w bardzo ozdobnej formie, nazwiska 31 osób, które Rada wyróżniła w latach 1867-1914 nadaniem honorowego obywatelstwa za zasługi dla miasta Podgórze lub całej Galicji.

Wyróżnienie to otrzymali: w 1867 r. Aleksander Grzymała Siedlecki, burmistrz Podgórze; w 1870 r. Edward Serscheń, proboszcz parafii podgórskiej oraz Fryderyk Zoll, prawnik, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego; w 1871 r. Piotr Smolarski, naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu; w 1872 r. Leon Hoffman, lekarz miejski w Podgórzu; w 1875 r. Ferdynand Seeling de Saulenfels, burmistrz Podgórze; w 1879 r. Leopold Płaziński, starosta powiatu wielickiego; w 1882 r. Paweł Kirschner, dyrektor budowy fortyfikacyjnych w Krakowie oraz Antoni Nowaczyński, naczelnik Sądu Powiatowego w Podgórzu; w 1883 r. Feliks baron Pino-Friedenthal, minister handlu oraz urzędnicy kolei państwowych Maciej Pischof, Karol Pleniger i Jan Wilhelm von Arelshöh Poschacher; w 1886 r. Oktawian Pietruski z Siemuszowy, członek Wydziału Powiatowego oraz Henryk Nordheim Kronhelm, radca skarbowy; w 1887 r. Agnieszka z Majewskich Jałbrzykowska, nauczycielka; w 1888 r. Emil Serkowski, inżynier, burmistrz Podgórze; w 1893 r. Leon Kurykowski, starosta powiatu wielickiego, Józef Kownacki, lekarz powiatu wielickiego oraz Jan Kostrzewski, naczelnik Ekspozytury Policji w Podgórzu; w 1894 r. książę Adam Sapieha, prezes Wystawy Krajowej we Lwowie; w 1895 r.

hrabia Kazimierz Badeni, namiestnik Galicji; w 1896 r. Wojciech Bednarski, radny miejski, założyciel parku miejskiego; w 1899 r. hrabia Edward Starzeński, starosta powiatu podgórskiego; w 1900 r. Nikodem Garbaczyński, radca Sądu Krajowego, burmistrz Podgórze; w 1903 r. hrabia Leon Piniński, namiestnik Galicji; w 1910 r. Jerzy Franciszek Maryewski, burmistrz Podgórze; w 1912 r. hrabia Stanisław Badeni, marszałek Krajowy Galicji; w 1914 r. Witold Mora Korytowski, namiestnik Galicji, Juliusz Leo, prezydent Krakowa oraz Kazimierz Junosza Gałęcki, pracownik Ministerstwa Skarbu.

Na liście obywateli honorowych miasta Krakowa znajdujemy dwie osoby wyróżnione w ten sposób także w Podgórzu – Oktawian Pietruski i Kazimierz Badeni. W obu przypadkach Kraków jako pierwszy uhonorował te osoby. Jednak to Podgórze wcześniej przyznało obywatelstwo honorowe kobiecie – w 1887 r. nauczycielce Agnieszce Jałbrzykowskiej – Kraków dopiero w 1991 r. przyznał to miano Margaret Thatcher, premier Wielkiej Brytanii. Honorowym obywatelem miasta Podgórze został w marcu 1914 r. prezydent Krakowa Juliusz Leo, który chociaż stworzył „Wielki Kraków” to jednak honorowego obywatelstwa swego miasta nigdy nie otrzymał.

*dr Kamila Follprecht
(Archiwum Państwowe w Krakowie)*

ILUSTRACJE na stronie 6 :

1/ Ozdobne wpisy w „Księżce Obywateli Miasta Podgórze” dotyczące przyznania obywatelstwa honorowego miasta Podgórze Kazimierzowi Badeniemu w 1895 r. i Wojciechowi Bednarskiemu w 1896 r. (z zasobu Archiwum Państwowego w Krakowie, sygn. P 33, s. 18-19).

2/ Pergaminowy dyplom honorowego obywatelstwa dla Leopolda Płazińskiego, starosty powiatu wielickiego, wystawiony przez Radę Gminną miasta Podgórze w 1879 r. (z zasobu Archiwum Państwowego w Krakowie, sygn. Perg. 1285).

Materiały przybliżające sylwetki ważnych obywatelami miasta Podgórze dostępne są również na stronach Rady Dzielnicy XIII Podgórze: <http://www.dzielnica13.krakow.pl/pl/z-zycia-naszej-dzielnicy/z-kart-historii-podgorza>

Zwycięstwo „Akcji Poziomka”: miejsce w naszych rękach

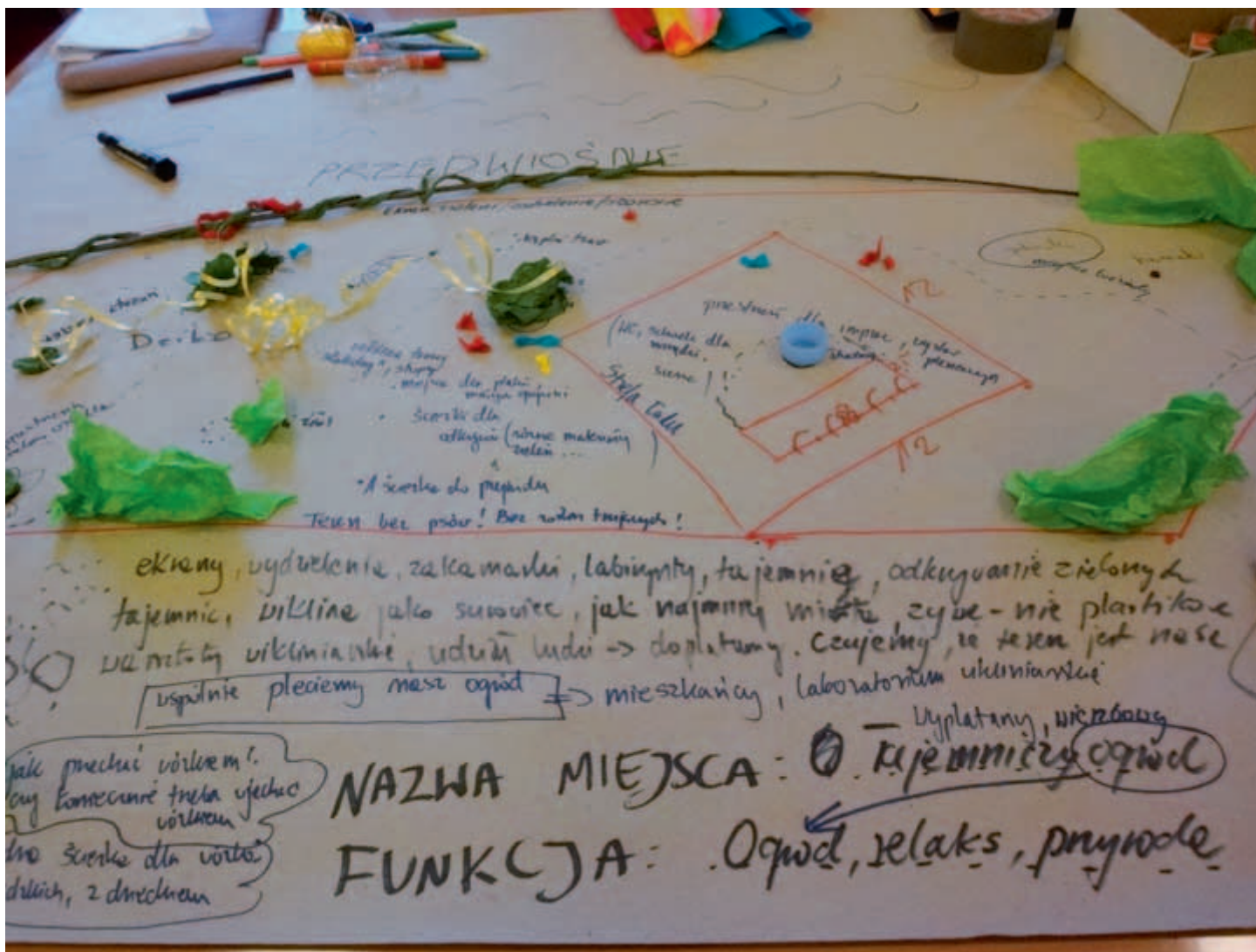
„Akcja Poziomka” to inicjatywa zrodzona z aktywności obywatelskiej, ludzkiej energii i woli działania, a przede wszystkim – miłości do zielonych zakątków, wciąż obecnych nawet w centrum naszego miasta.

Tereny dzikiego parku przy ulicy Przedwiośnie i Spiskiej już od dawna były obiektem zainteresowania deweloperów – zarząd miasta zdecydował o przeznaczeniu tego miejsca pod budowę osiedla. „Akcja Poziomka” powstała z inicjatywy członkiń stowarzyszenia „Obywatel mama”.

Przedstawiciele ruchu rozpoczęli negocjacje z Urzędem Miasta Krakowa. W wyniku długotrwałych rozmów osiągnięto kompromis – z trzyhektarowego terenu zostanie wyłączonych ze sprzedaży dziesięć arów, które zostaną oddane pod zarząd członków „Akcji Poziomka”: według ich projektu powstanie tutaj park lub plac zabaw i spotkań, w zależności od życzenia społeczności lokalnej.

Ciąg dalszy na stronie 8

Mieszkańcy Podgórza od samego początku trwania „Akcji Poziomka” byli zapraszani do wspólnego udziału w wydarzeniach związanych z inicjatywą, zachęceni do współdecydowania o przeznaczeniu terenów zielonych, zgłaszania własnych pomysłów. Odbyła się akcja „Mechaniczna Poziomka”, w czasie której przedstawiciele społeczności lokalnej mieli okazję spotkać się na spornym terenie. Była to szczególnie wartościowa szansa, by wspólnie omówić możliwości działania, mającego na celu zachowanie dzikiej przyrody i ocalenie pięknego zakątka przed pełnym zurbanizowaniem. Jak większość inicjatyw obywatelskich, przedstawiciele „Akcji Poziomka” zetknęli się ze strony mieszkańców zarówno ze wsparciem i chęcią działania, jak i z nieufnością i brakiem zainteresowania. Jednak skuteczność działań podejmowanych przez tę grupę przedsiębiorczych i energicznych ludzi jasno dowodzi, jak ważne i cenne jest podejmowanie zdecydowanych działań w dążeniu do współtworzenia miejskiej rzeczywistości. Grupa zwykłych Krakowian, nie będących członkami organizacji politycznych ani przedstawicielami urzędów i władz, osoby nie mające żadnego szczególnego poparcia sponsorów ani biznesmenów – ludzie tacy, jak każdy z nas. A jednak – kiedy zebrała się cała grupa takich osób, kiedy znalazła się energia i odwaga, aby rozpocząć działania, ich głos został usłyszany i zaakceptowany. Zarówno „Mechaniczna Poziomka” jak i „Piknik na Poziomkowej Polanie” – terenowe spotkania inicjatorów akcji z mieszkańcami Ludwinowa i okolic – zgromadziło ludzi pragnących wziąć we własne ręce los swojej dzielnicy, albo przynajmniej wyrazić swoją opinię w tej ważnej dla Podgórzan sprawie. W sobotę 01.12.2012 kolejne spotkanie rozpoczęło się w Podgórskim Domu Kultury. Tym razem członkowie „Akcji Poziomka” zaplanowali warsztaty pod hasłem „Miejsce w naszych rękach” – wspólne planowanie zagospodarowania terenu i dyskusję nad potrzebami mieszkańców dzielnicy. Uczestnicy spotkania opracowali listę możliwych sposobów zagospodarowania dzikiego parku,

proponowanych przez mieszkańców, oraz ustalili, jakie rozwiązania zyskują największe poparcie zainteresowanych osób. Jak się okazuje, oprócz propozycji zorganizowania na tym miejscu typowego terenu zielonego – parku lub ogrodu, mieszkańcy postulują również o stworzenie możliwości twórczego spędzania czasu, na przykład dzięki budowie sceny i miejsca spotkań. Zainteresowanie budzą również formy mikroogrodnictwa miejskiego, gdyż chętnie podejmowano temat wprowadzenia w nowo utworzonym ogrodzie grządek i upraw, które mogłyby stać się alternatywą do spędzania wolnego czasu dla osób nie posiadających ogródków przydomowych ani działkowych. Przedstawiony został pomysł wkomponowania w przyrodę odrębnego miejsca rodzinnych, letnich spotkań przy grillu, wyposażonego w ławki, stoliki i przestrzeń do przygotowywania przekąsek. Wszyscy uczestnicy warsztatów „Miejsce w naszych rękach” wzięli udział w projektowaniu zagospodarowania ocalonego przed zabudowaniem zakątka. Trzy grupy obywatelskich projektantów przedstawiły trzy projekty, rozrysowane i opisane na przygotowanych wcześniej planszach. Zaproponowano utworzenie „Tajemniczego ogrodu” – miejsca spacerów i spotkań, otoczonego żywopłotem wzmocnionym wikliną. Projekt ten zakładał zachowanie elementów dzikiej przyrody, stworzenie ścieżek dla wycieczkowiczów-odkrywców, jak również spacerowej alei. Padła tu propozycja nawiązania do sąsiedztwa Krzemionek i ozdobienia Tajemniczego Ogrodu wapiennymi formami kamiennymi, zastosowania wapieni przy tworzeniu ścieżek, a w całą kompozycję tego miejsca miałyby wpasować się wiklinowe konstrukcje. Mieszkańcy zwrócili uwagę na obecność studzienki wodociągowej na powierzonym ich opiece terytorium: byłaby możliwość stworzenia studni z wodą pitną lub zbiornika wodnego, dodającego całemu miejscu szczególnego uroku. Kolejny projekt kładł szczególny nacisk na wprowadzenie elementów sadownictwa i wprowadzeniu udogodnień dla mieszkańców, którzy będą mogli gromadzić się tam nawet całymi rodzinami. Ostatnia zaś padła propozycja stworzenia „Naszego Gaju” lub „Gaju Podgórskiego”. W miejscu tym miałyby powstać plac spotkań, wyposażony w scenę lub nawet zadaszony amfiteatr, sztuczne wzgórze i ogród dzikiej roślinności, połączony z sadem. Zaproponowano też budowę toru przeszkód i innych atrakcji dla dzieci. Jak udowodnili członkowie „Akcji Poziomka”, inicjatywa obywatelska nie jest jedynie mrzonką idealistów, ale może stanowić wart każdego wysiłku wkład mieszkańców w zarządzanie ich najbliższą okolicą. Dzięki działaniom przedstawicieli tego ruchu, od zabudowania ocalony został kolejny zakątek Podgórza, który zmieni się w urokliwy ogród. Wszyscy możemy mieć swój udział w jego tworzeniu – trzeba jednak podjąć wyzwanie i przyłączyć się do inicjatywy, która dla nas i dla naszych rodzin zachowała, zgodnie z hasłem akcji, „miejsce w naszych rękach”.

Barbara Smęder / Fot. M. Smęder

CZAD – nie lekceważ zagrożenia!

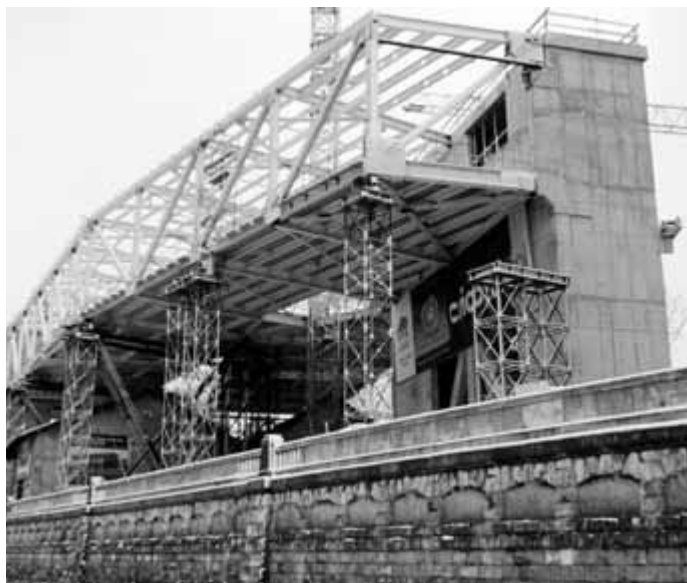
Od stycznia do kwietnia 2012 r. w Krakowie blisko 90 osób zatrąło się tlenkiem węgla, a 8 zmarło na skutek zacczadzenia. Rób regularne przeglądy instalacji kominowej i wentylacyjnej. Nie zasłaniaj kratki nawiewowych i wentylacyjnych. Zainstaluj czujniki tlenu węgla. Więcej na <http://www.krakow.pl/czad>

TLENEK WĘGLA (CZAD) to silnie trujący gaz, który powstaje w wyniku niepełnego spalania wielu paliw, spowodowanego dopływem zbyt małej ilości tlenu. Jest bezbarwny, bezwonny i lżejszy od powietrza, dzięki czemu szybko się rozprzestrzenia – dlatego często nazywa się go „cichym zabójcą”.

O budowie Cricoteki i o Tadeuszu Kantorze

Po śmierci Tadeusza Kantora w 1990 r. powstała idea stworzenia nowoczesnego ośrodka poświęconego sztuce artysty.

W rezultacie, po uzyskaniu przez marszałka Małopolski, w zamian za część Krzysztoforów, terenu dawnej elektrowni w Podgórzu przy ul. Nadwiślańskiej, przystąpiono w styczniu 2010 roku do budowy obiektu o wielofunkcyjnym charakterze według projektu dwóch krakowskich biur architektonicznych IQ2 Konsorcjum Wizja Stanisława Deńko i ns MoonStudio Piotra Nawary i Agnieszki Szulstk. Inwestycja ta będzie kosztować 44 mln zł, z czego 35 mln to środki z Unii Europejskiej. **Znajdzie się tutaj Muzeum Tadeusza Kantora, gdzie w najwyższej części budowli eksponowana będzie największa w Polsce i na świecie kolekcja artysty, na którą składają się depozyty, darowizny i zbiory własne.** W konstrukcji stalowej ponadto zostanie wydzielone centrum wystawiennicze, gdzie poza prezentacją wybranych aspektów twórczości Kantora – będą mogły realizować wystawy inne placówki kultury, a także prezentować się będą artyści z kręgu tzw. Grupy Krakowskiej i młodzi twórcy krajowi oraz zagraniczni. W murach elektrowni umiejscowione zostanie centrum teatralno-konferencyjne wyposażone w sale wielofunkcyjne, w których odbywać się będą gościnne spektakle, warsztaty teatralne, staże i praktyki umożliwiające zapoznanie się z metodami pracy Tadeusza Kantora, historią jego dokonań teatralnych i plastycznych, a także wiele jeszcze innych przedsięwzięć związanych z kulturą. Tutaj także, będzie miał siedzibę ośrodek dokumentacji historii teatru i sztuki wizualnej, biblioteka, czytelnia, księgarnia literatury polskiej i zagranicznej z zakresu współczesnej sztuki wizualnej, architektury i teatru. Będą również pomieszczenia magazynowe dla części zbiorów, które nie znajdują miejsca na stałej ekspozycji i pomieszczenia administracyjne. Prawdopodobnie, w części wschodniej konstrukcji stalowej urządzona będzie kawiarnia z pięknym widokiem na Kraków. Konstrukcja ta, zawieszona na wysokości 20 metrów, w najdłuższej 70 metrowej części umocowana jest do dwóch trzonów żelbetowych, do budowy których użyto 4000 m³ betonu i 450 ton stali zbrojeniowej. Przęsło krótsze biegnące nad dachem elektrowni na jednym końcu podpierają stalowe słupy. Wspomniane trzony żelbetowe – podpory – będą pełniły jednocześnie funkcje komunikacyjne, w nich bowiem

znajdują się schody i zamontowane zostaną windy. Ich elewacje pokryją blachy perforowane w kolorze brązowym. Takimi samymi blachami obudowane zostaną boczne ściany wiszących przęseł stalowych, z wyjątkiem ścian spodnich, które pokryją blachy „lustrzane”. Po ostatecznej zabudowie i wykończeniu przęseł ich konstrukcja osiągnie wagę ok. 2000 ton. Po likwidacji tymczasowych podpór powinna na brzegowych końcach ugiąć się o 14 cm w stosunku do obecnego stanu, osiągając idealne wypoziomowanie podłogi. Sam budynek elektrowni uzyska dawny blask, projekt bowiem przewiduje odtworzenie wizualne elewacji pierwotnej z 1900 roku, a dach pokryją dachówki w kolorze ceglany. Na ulicy, wzdłuż budynku będzie 15 miejsc postojowych dla samochodów i 1 autokaru. Zakończenie inwestycji nastąpi w drugiej połowie przyszłego, tj. 2013 roku. I od tego czasu Podgórze będzie gościło u siebie **Tadeusza Kantora – postać niezwykłą, dla wielu niezrozumiałą w sferze twórczości, a dla innych przykładem artystycznego geniuszu.** „Powiedzieć o Kantorze, iż należy on do grona najwybitniejszych artystów polskich drugiej połowy dwudziestego wieku, to powiedzieć niewiele. Dla sztuki polskiej jest on tym, kim dla sztuki niemieckiej jest Joseph Beuys, a dla amerykańskiej Andy Warhol. Twórca zupełnie osobnej wizji teatru, aktywny uczestnik neoawangardowych rewolucji, oryginalny teoretyk, innowator głęboko osadzony w tradycji, malarz antymalarski, happener-heretyk, ironiczny conceptualista – to tylko niektóre z jego licznych wizerunków. Poza tym wszystkim, był Kantor niestrudżonym animatorem artystycznego życia w powojennej Polsce, można by rzec – jedną z jego głównych sił napędowych. O jego wielkości nie tylko decyduje jego twórczość, ile on sam pojęty jako całość, jego swego rodzaju Gesamtkunstwerk, na który składa się jego sztuka, jego teoria i jego życie”. (*Jarosław Sucharz, kurator wystawy „Tadeusz Kantor. Niemożliwe”*). Zaś przybliżając nam samą osobę artysty należy wspomnieć, że urodził się 6 kwietnia 1915 roku w Wielopolu Skrzyńskim w Tarnowskiem. Był synem Mariana Kantora-Mirskiego i Heleny z Bergerów. Od 1961 roku żonaty z malarką Marią Stangret. Do liceum uczęszczał w Tarnowie, studiował zaś w krakowskiej ASP (1934 – 1939). Jego pierwsze obrazy i fascynacje teatrem pochodzą z okresu studiów i czasu II wojny światowej. Podczas okupacji stworzył konspiracyjny Teatr Niezależny, w którym wystawiał dla zaufanej publiczności repertuar narodowy, m.in. *Balladynę* J. Słowackiego i *Powrót Odysa* St. Wyspiańskiego. W 1955 roku grupa plastyków, krytyków i teoretyków sztuki pod kierownictwem Kantora założyła teatr Cricot 2. Pierwszym przedstawieniem premierowym (1956 r) była *Mątwą* wg Witkiewicza, kolejne – *Cyrk* wg Kazimierza Mikulskiego. Po „teatrze informel” (inaczej teatr automatyczny), „teatrze zerowym” i „happeningu” – „Teatr śmierci” był ostatnim nurtem w twórczości teatralnej Kantora. Powstały wówczas spektakle *Umarła klasa*, *Wielopole*, *Niech szczeną artyści*, *Nigdy już tu nie powrócę* oraz spektakl, którego premiera odbyła się po śmierci artysty – *Dziś są moje urodziny*. Za swoją twórczość Tadeusz Kantor otrzymał wiele wyróżnień.

Dwa lata pracy Radnych Miasta Krakowa

Mijają dwa lata pracy Rady Miasta Krakowa VI Kadencji. Z tej okazji dziennik Gazeta Krakowska (3. grudnia 2012) przedstawił ranking Radnych Miasta. Poniżej załączamy wyniki:

Tabela punktacji pracy radnych

1. Bolesław Kosior (PiS)	+202	26. Ryszard Kapuściński (PiS)	+15
2. Marta Patena (PO)	+123	27. Barbara Nowak (PiS)	+10
3. Grażyna Fijałkowska (PO)	+89	28. Grzegorz Stawowy (PO)	+9
4. Tomasz Urynowicz (PO)	+80	29. Stanisław Zięba (PO)	+1
5. Jerzy Woźniakiewicz (PO)	+66	30. Jerzy Sonik (PO)	-1
6. Stanisław Rachwał (PiS)	+64	Rafał Komarewicz (PK)	-1
7. Teodozja Maliszewska (PO)	+60	31. Andrzej Hawranek (PO)	-2
8. Magdalena Bassara (PO)	+55	32. Katarzyna Pabian (PO)	-4
9. Adam Migdał (Przyjazny Kraków)	+53	33. Sławomir Ptaszkiewicz (PO)	-5
10. Józef Piłch (PiS)	+50	34. Anna Prokop-Staszecka (PK)	-23
11. Bogusław Kośmider (PO)	+47	35. Jerzy Friediger (PK)	-34
12. Edward Porębski (PiS)	+44	36. Bartłomiej Garda (PK)	-42
Wojciech Wojtowicz (PO)	+44	37. Agata Tatar (niezależna)	-45
13. Sławomir Pietrzyk (PK)	+42		
14. Janusz Chwajol (PO)	+40		
Marcin Szymański (PiS)	+40		
15. Anđżelika Wojciechowska (PO)	+33		
Dominik Jaśkowiec (PO)	+33		
Włodzimierz Pietrus (PO)	+33		
16. Mirosław Gilarski (niezależny)	+32		
Anna Mroczek (PK)	+32		
17. Jerzy Fedorowicz (PO)	+31		
18. Marek Hohenauer (PO)	+30		
19. Paweł Węgrzyn (PO)	+29		
20. Małgorzata Jantos (PO)	+27		
21. Robert Pajdo (PO)	+24		
22. Paweł Ścigalski (PO)	+22		
23. Krzysztof Durek (PiS)	+19		
24. Adam Kalita (PiS)	+18		
25. Bogdan Smok (PO)	+17		

Punktacja:

- nieobecność na sesji lub komisji -1 pkt,
- każdy odbyty dyżur dla mieszkańców +1 pkt,
- pełnienie funkcji w prezydium rady miasta bądź komisji +10 pkt. (dla przewodniczącego rady +20 pkt.),
- szefowanie komisji doraźnej +5 pkt.,
- reprezentacja rady w różnych ciałach i komisjach powoływanych przez prezydenta miasta +2-5 pkt.,
- interpelacje: 1-15 +1 pkt za każdą, 16-50 + 15 pkt., 51-80 +20 pkt., od 81 +30 pkt.

Na koniec tej kadencji, w 2014 r., zsumujemy punktację z czterech lat i w ten sposób wyłonimy najlepszego i najgorszego radnego miejskiego.

Źródło: Gazeta Krakowska

IX MIĘDZYNARODOWY JESIENNY TURNIEJ BADMINTONA

24 listopada 2012 w sali sportowej Szkoły Podstawowej nr 47 odbył się IX MIĘDZYNARODOWY JESIENNY TURNIEJ BADMINTONA. W zawodach wzięło udział 40 młodych zawodników ze Słowacji /BK MI Trencin, BK Šurany/, Czech/ASTRA Praga/, KS Bad Kraków oraz gospodarze: zawodnicy SP 47 Kraków. Podczas turnieju rozegrano ponad 100 pojedynków w grze pojedyncze i podwójnej. W poszczególnych kategoriach zwyciężali: **dziewczynki U-13 WERONIKA NOWAK SP 47 KRAKÓW**, **dziewczynki U-11 SONIA MATKULCIKOWA BK TRENCIN**, **chłopcy U-13 DAWID WALLER ASTRA PRAGA**, **chłopcy U-11 ŠIMON UHER BK TRENCIN**. Gra podwójna tradycyjnie rozegrana została systemem integracyjnym, każdy zawodnik był z innego kraju. Zwyciężyła w niej **para polsko-czeska: DANIEL PŁODZIEŃ/ DAWID WALLER. SP47** od kilku lat

współpracuje z zagranicznymi klubami, poszerzając ofertę edukacyjną dla dzieci. Wiosną nasi zawodnicy wyjeżdżają na turnieje do Czech i na Słowację, łącząc zawody ze zwiedzaniem. Zawodnicy SP 47 wraz z absolwentami naszej szkoły, później zawodnikami AZS AGH Kraków odnoszą wiele sukcesów na krajowych i międzynarodowych zawodach badmintonu.

Konkurs Wiedzy o Podgórzu 2012 rozstrzygnięty

22 listopada w Sali im. Franciszka Maryjewskiego w Urzędzie Miasta Krakowa na Rynku Podgórskim odbył się finał Konkursu Wiedzy o Podgórzu oraz wręczenie nagród i dyplomów laureatom.

Konkurs Wiedzy o Podgórzu jest organizowany od lat przez Radę Dzielnicy XIII. Jego ideą i celem jest zwrócenie uwagi młodzieży na piękno dzielnicy, a także przypomnienie i utrwalenie ważnych informacji z zakresu historii oraz walorów krajobrazowych Podgórza. W koncepcji konkursu mieści się również pielęgnowanie pamięci o sławnych postaciach i zwykłych ludziach związanych z Podgórzem. Ważnym ele-

mentem inicjatywy jest zwrócenie uwagi na miejscowe zabytki i ciekawostki. Konkurs jest kierowany zarówno do szkół podstawowych, jak i do gimnazjów. Co roku za organizację konkursu jest odpowiedzialna inna placówka. W roku 2012 przygotowanie i przeprowadzenie konkursu dla szkół podstawowych należało do szkoły podstawowej nr 137 im. prof. Wiktora Zina, natomiast dla gimnazjów – Gimnazjum nr 34 im. Henryka Sienkiewicza. Sala im. Maryjewskiego zapełniła się dziećmi i młodzieżą oraz wielką ilością makiet i ilustracji, które zostały wykonane w ramach zadań konkursowych. Uczniowie szkół podstawowych oceniani byli w czterech kategoriach, a gimnazjaliści w dwóch. Zadaniem dzieci ze szkół podstawowych było wymyślenie hasła reklamującego Podgórze, ilustracja podgórskich legend oraz wykonanie makiet charakterystycznych obiektów zabytkowych. Czwarta kategoria dotyczyła opracowania mini przewodnika po Podgórzu. Gimnazjaliści natomiast mogli wykazać się w dwóch kategoriach – literackiej i plastycznej. Fundatorem nagród była Rada Dzielnicy XIII Podgórze. Wyniki poszczególnych konkursów poniżej.

Marta Półtorak/tekst i foto

SZKOŁY PODSTAWOWE:

Hasło reklamujące Podgórze: I miejsce Aleksandra Cięciwa SP 137, II miejsce Jakub Wawrzyniec SP8, III miejsce Karol Salawa SP 65

Ilustracje legend: I miejsce Barbara Kowalik SP 29, II miejsce Anna Wajda SP 47, III miejsce Nadia Kmiecik SP 65 oraz Jadwiga Giza Szkoła Prywatna nr 1

Makiety: I miejsce Dominika Leniartek SP 137, II miejsce Helena Donimierska SP 29, III miejsce Patryk Czubaj SP 137

Przewodnik po Podgórzu: Julia Sroka SP 137, Joanna Szymura SP 137

Wyniki Testu wiedzy o Podgórzu: I miejsce SP 26 – skład: Mateusz Leśniak, Michał Leśniak, Jakub Połczyński, II miejsce SP 65 – skład: Magdalena Surjak, Aleksandra Włodarczyk, Wojciech Olsza

GIMNAZJA:

Konkurs literacki: I miejsce-Sara Kolańska G35, II miejsce-Weronika Baran G34, II miejsce-Małgorzata Jagła-G35, III miejsce Klaudia Skoczek G34

Konkurs plastyczny: I miejsce Mikołaj Kozłowski-G34, I miejsce Angelika Poprawa-G3, II miejsce Konstancja Wojs G33, III miejsce Jadwiga Cempura G34

„Akcji Zima” z Domem Kultury „Podgórze”

Zapraszamy uczniów szkół podstawowych na Akcję Zima. Czas trwania akcji: 14–25 stycznia 2013. Godziny zajęć: od poniedziałku do piątku od godz.10.00 do godz.15.00

Zajęcia i imprezy w ramach „Akcji Zima” odbywać się będą w Domu Kultury Podgórze przy ul. Sokolskiej oraz w Klubach osiedlowych: Przewóz i Rybitwy. W ramach programu będzie można skorzystać z zajęć komputerowych, warsztatów artystycznych (plastycznych oraz rękodzieła), gier planszowych (szachy, scrabble itp.), a także w klubie filmowym. Organizowane będą także wyjścia do kina. Organizatorzy przewidzieli również wycieczki do krakowskich muzeów i galerii oraz jednodniowy wyjazd w ramach „Odkrywania Małopolski”. **Szczegółowe informacje na stronie Domu Kultury oraz poszczególnych klubów.**

Dom Kultury „Podgórze”, ul. Sokolska 13 30-510 Kraków Tel. 012-656-36-70, 012-656-18-90, 021-656-45-43 podgorze@dkpodgorze.krakow.pl

KO PRZEWÓZ ul. Łutnia 1 tel. 6532259, 519309346 oraz **KO RYBITWY** ul. Rybitwy 61 tel. 2675629, 519309347

Strona www.dkpodgorze.krakow.pl

VII Podgórskie kołędowanie

„Mędrcy świata, Monarchowie gdzie śpiesznie dążycie?” – brzmią słowa kołedy.
Pachnie choinka i śnieg skrzypi pod butami.

Czas, by zgodnie ze starą tradycją, spotkać się przy betlejemskim żłóbku i wspólnie zaśpiewać!

To już po raz siódmy Stowarzyszenie PODGORZE.PL i Parafia Św. Józefa zapraszają wszystkich Podgórczan i nie tylko do wspólnego kołędowania na Rynku Podgórskim.

Tym razem w święto Trzech Króli, w niedzielę 6 stycznia 2013 roku o godz. 19.15.

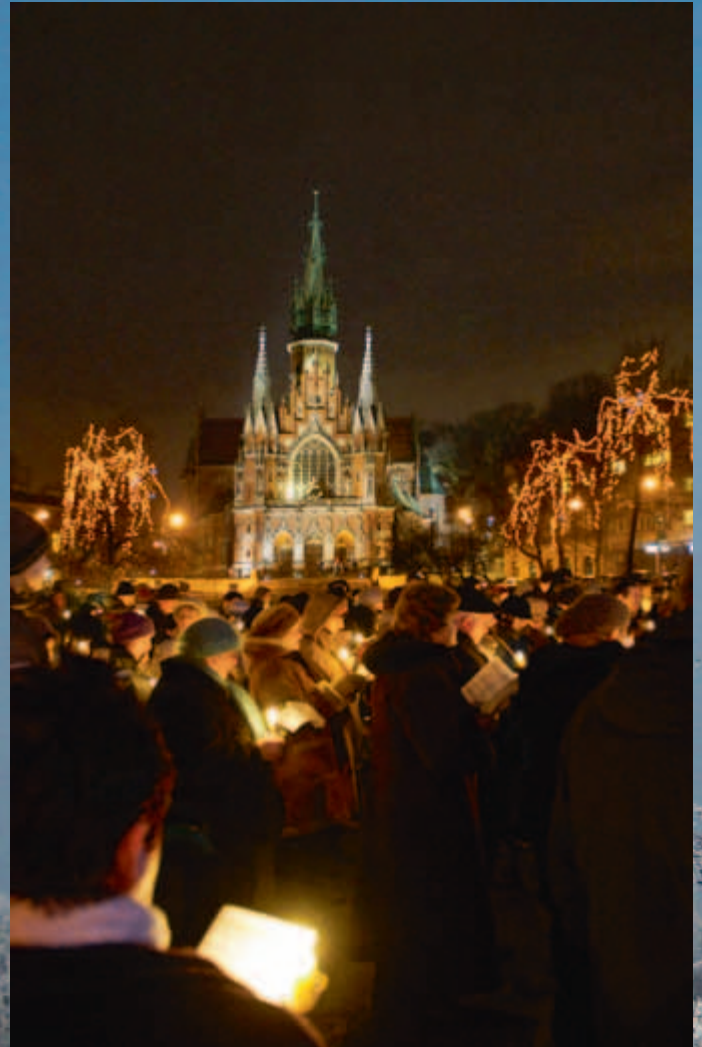
Dzięki Wam będą szybowały w niebo radosne słowa najbardziej znanych i lubianych polskich kołęd i pastorałek. Niech będzie nas wielu, niech nas będzie słycać.

Na wszystkich chętnych czekać będą śpiewniki, świece i słodka niespodzianka, a na koniec poczęstunek – świąteczny żurek, przygotowany, jak co roku przez restaurację CESARE.

Śpiewaliśmy już z kołędnikami, z chórami, z dziećmi i grupa teatralną. A tym razem?

Gorąco zapraszamy na wspólny zimowy wieczór.

Paweł Kubisztal / tekst i foto

Biuro Dzielniccy XIII
Rynek Podgórski 1, pokój 12
tel. 12 656 62 25, tel./fax 12 423 55 29
www.dzielnica13.krakow.pl
e-mail: rada@dzielnica13.krakow.pl

Biuro czynne: poniedziałek–piątek 10.00–15.00

Dyżury Zarządu: poniedziałek 9.00–12.00

wtorek 10.00–13.00, środa 10.00–13.00

czwartek 14.00–16.00, piątek 12.00–15.00

Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielniccy XIII: czwartek 14.00–16.00

Zespół Redakcyjny Biuletynu Informacyjnego „Głos Podgórze”

Redaktor naczelny: Marzena Smęder

Elżbieta Chytkowska, Krystyna Dudek, Iwona Praczyńska, Zygmunt Włodarczyk

Wydawca:

Urząd Miasta Krakowa, Plac Wszystkich Świętych 3/4

Druk:

Wydawnictwo–Drukarnia EKODRUK, ul. Powstańców Wielkopolskich 3, Kraków, tel. 12 267 36 60

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania, adiuścacji tekstów, zmiany tytułów oraz innych poprawek w nadesłanych artykułach.